

Mit adunk oda?

Lekció: Zsolt 34/Textus: Lk 20,45-21,4

2016. január 31.

Ez nehéz lecke Jézustól tanítványainak. Ott állnak a templom területén, az írástudók és az özvegyasszony között, mint két példa, két irány között. Nem az a kérdés, hogy írástudók lesznek-e (nem), vagy özvegyasszonnyá lesznek-e (nem). Hanem az, hogy melyikük irányultsága lesz az ő szívük irányultsága. Ha Jézus valóban a Messiás, akkor ők a legjobb oldalon állnak, akkor nyert ügyük van. De milyenek lesznek majd, mint a győztes Messiás követői, képviselői?

Milyen szeretnél lenni? Mint egy írástudó, vagy mint az özvegy? Mint aki szép ruhában jár, szeretik és tisztelik őt az emberek, vagy mint aki senki és semmi, koldus, és észre sem veszik. Én az első szeretnék lenni... nem akarok szegény, jelentéktelen, nyomorult lenni.

Közben milyen akarok lenni Istennel? Mint aki színlelésből imádkozik, érzéketlen és erőszakos másokkal, és súlyos ítéletet gyűjt magának, vagy mint aki mindenét Istennek adja, mindenével Istent szereti és magasztalja? Én a második szeretnék lenni.

Csak hát a kettő egymással szemben áll. És ezért ez egy nehéz ige: úgy akarjuk az özvegy Isten iránti odaadását, hogy nem akarjuk szegénységét és áldozatát. Úgy akarjuk elkerülni az írástudók képmutató hitét, majd ítéletét, hogy nem akarunk lemondani bőségükről, a megbecsülésről, amit nyilvánosan kapnak. És ezért csapdában vagyunk, a modern, gazdag keresztények csapdájában.

Mi szívesen szétválasztjuk, amit Jézus egyben tart: hitünk és az anyagiak. Beszéljünk ma arról, hogyan kerülhetünk ki ebből a csapdából? Hogyan lehet a szívünk igazán Istené? Ebbe tekintünk bele a felolvasott bibliai szakasz alapján... És bár ez a szakasz elsősorban nem az adakozásról, hanem a szívünkről szól, mégis az adomány oldaláról közelítünk. Mégpedig azért, mert az adakozásunk kaput nyit arra, ami a szívünkben lakik. Lássuk tehát először, hogy miből adunk? (felesleg és szükség megértése) Másodsor, hogy mit adunk? Harmadszor, hogyan adjunk? (adakozásunk szempontjai)

1. Miből adunk?

A tanítványok két oldalra tekinthetnek. Az egyik oldalon vannak azok, akiket Lukács evangélista gazdagoknak nevez. Ők a feleslegükből adnak. A másik oldalon egy koldusszegény özvegy. Ő a szegénységéből, a hiányából adott. Próbáljuk megérteni e két csoportot, a felesleggel bírók és a koldusszegények csoportját. Mit mutat meg szívükből az, ahogyan adnak?

Bár Jézus nem köti össze közvetlenül azokat a gazdagokat, akik feleslegükből adtak az írástudókkal, mégis feltételezhetjük a kapcsolatot. Az írástudókról a következőket tudjuk meg: fontos számukra, ahogy mások tekintenek rájuk. A ruházatuk alapján egyértelműen

kitűnnek a mindennapi átlagemberek sokaságából. Fontos számukra minden, ami "első": a főhelyek a zsinagógákban, és az asztalfő a lakomákon (mindkét kifejezésben a görög "proto" kifejezés). Szeretik, amikor nyilvánosan elismerik befolyásukat, méltóságukat, másoktól való különbözőségüket: *"szívesen veszik a köszöntéseket a tereken."* Ismerik és tisztelik őket, közmegebecsülésnek örvendenek, és ez nekik nagyon fontos.

Mi az, amitől Jézus óvja a tanítványokat, amiért figyelmezteti őket, hogy ne legyenek olyanok, mint az írástudók? Nyilván, nem a szép ruhától, nem az ismertségtől, még csak nem is attól, hogy ha az első helyre teszik őket egy vacsorán. Hanem attól a *szívbeli irányultságtól, lelkülettől*, ami mindezek mögött van, és amelyre rámutat Jézus két másik megjegyzése. Az egyik, hogy ezek a köztisztelőben álló tanítók, legalábbis egy részük, mindeközben *"felemésztik az özvegyek házáat."* Azaz a leggyengébbeket, a legsérülékenyebbeket kiforgatják a vagyonukból, mindezt persze "törvényesen", de irgalmatlan és kegyetlen módon. Továbbá, fontos volt számukra a vallásosságuk, különösen annak látható oldala: *"színlelésből hosszan imádkoznak."*

Ők azok, akik adnak, dobnak a templomban a perselybe, de feleslegükből, bőségükből adnak. Akiknek annyira sok van, hogy abból könnyen adnak, akár másokat meglepő módon. Közben azonban megképzik előttünk egy olyan lelkület, szívbeli irányultság, amely minden korban megjelenik, és minden kultúrában lényegében ugyanaz. A gazdag, befolyásos, hatalommal bíró ember lelkülete. Ő is úgy kezdte talán, mint az átlag. De szorgalma, kitartása, értelme következtében többre tett szert. És amikor érezte, hogy neki több van, nem maradt meg annál, hogy nekem - különböző okok miatt - több van, mint másoknak. Mert ez még nem lenne baj. Hanem egyszer csak azt gondolta, hogy én (egy kicsivel) több is vagyok, mint a másik ember. És ezért nekem több is jár. Igen, és ezt a többet, amivel én több vagyok másnál, szépen kifejezi a szebb ruhám, a külön autóm és lakóhelyem, egyéb szokásaim... És igen, ezzel együtt jár, hogy ismernek és elismernek. Több pénz - és lett belőle nagyobb én. Milyen könnyen... És mivel ez az én egyre nagyobb, nem csak több jár neki, hanem úgy gondolja, hogy más vonatkozik rá, mint másokra. Könnyen felülemelkedik olyan dolgokon, amelyeket visszataszítónak talált még akkor, amikor maga is kisebb volt. Amit akar, azt megszerzi, hiszen neki jár. Éppen egy ilyen fontos, értékes, köztisztelőben álló (még vallásos is!) embernek ne járna bármi is? Ha nem megy törvényesen, megszerzem a törvény látszata mellett, vagy egészen törvénytelenül. - Vessük a szívünkbe, hogy ez egy csendes folyamat. Nem azonnal lesz az emberből képmutató, istentelen, önhitt és vak ember, aki pusztítja maga körül a többi embert, a családját, a környezetét. Észre sem veszi, hogyan alakult át, és talán még a végén sem látja, mibe került. Az írástudóknak fogalmuk sincs arról, hogy amiképpen bővülködnek mindenben, Jézus szavai szerint az ítéletben is bővülködni fognak (a 20.47 "legsúlyosabb" kifejezése azonos a 21.4 "feleslegükből" kifejezésével).

Velük átellenben szemlélhetik a tanítványok a szegény özvegyasszonyt, akit Jézus eléjük állít. Két fillért dobott a perselybe, azaz olyan összeget, ami gazdasági jelentősége szempontjából értékelhetetlen. Ő, amint Jézus mondja, a szegénységéből adott. A szó eredeti jelentése hiány, szükség. Azaz van, aki abból ad, ami van neki, a bőségéből, a feleslegből, valamint - és ez igen meglepő! - van, aki abból ad, ami nincs, ami hiányzik.

Hogyan lehet a hiányból adni? Van, akinek többlete van, abból értelemszerűen lehet adni. Van, akinek hiánya van, abból viszont logikus módon nem lehet adni. A hiányt be kell foltozni! Hogyan lehetne a hiányból adni? Ráadásul az, aki a hiányból ad, bőséges dicséretben részesül: *"ez a szegény özvegyasszony mindenkinél többet dobott a perselybe."* Akinek bőven van, feleslegből adott, hiú és büszke szívvel, annak bőséges lesz az ítélet. Akinek semmije sincs, abból ad, megelőzi azokat, akik sokat adtak, és végül bőséges lesz a dicsérete. Nyilván Jézus másképpen mér, mint a könyvelők. Az özvegy belső irányultsága nagyobbá, értékesebbé teszi adományát mindazokénál, akik sokkal többet adtak, de rossz szívből adtak. Lépünk tovább belső irányultságaink vizsgálatában, és tegyük fel a kérdést: mit adjunk?

2. Mit adunk?

Az imént feltettük a kérdést az özvegyasszonnyal kapcsolatosan, hogy hogyan lehetséges a hiányból adni. Próbáljunk mélyebbre hatolni az asszony lelki beállítottságának megragadásában, hogy Jézus követőjeként magunkhoz ölelhessük azt. Ehhez vizsgáljuk meg először, hogy vajon miért ad egy koldusszegény; másodsor pedig, hogy mit mond Jézus: *"mindent beledobott, az egész vagyonát."*

Miért ad a koldusszegény? - Hiszen semmije! És minek ad a koldusszegény? Hiszen nem számít az adománya, nem értékelhető gazdasági szinten. Ráadásul, ha nem adja oda a két fillért, akkor is hiánya van, hiányzik neki mindaz, ami a minimális megélhetéshez kell. Persze lehet cinikusan azt mondani, hogy azért ad, mert neki úgymint mindegy. De azt hiszem, ennél Jézus sokkal jobban ismerte a szíveket. Egyetlen egy magyarázata van annak, hogy az özvegy odaadja ezt a keveset, ami mindene, és ráadásul nem szégyelli odaadni, mondván, ez annyira semmi. Az asszony részese akar lenni valaminek, vagy sokkal inkább valakinek, mert hálás, mert szereti Istent. Ha nem szeretné Istent, ha nem hálából adna, ha nem a szív benső szeretetéből cselekedne, nem merné oda tenni azt a két fillért. Ha nem ismerné Istent, azt mondaná, ezzel nem szűrhetem ki a Felséges szemét. De ő Isten előtt van, Isten előtt áll ebben a helyzetben, ismeri Isten irgalmasságát és szeretetét, és ezt ki akarja fejezni. Mert az ember nem tudja Isten iránti igaz szeretetét nem kifejezni. És ezért beledobja a két fillért a perselybe.

Ezt erősíti meg Jézus szava: *"mindent beledobott, az egész vagyonát."* A vagyon szó itt is, amint több egyéb helyen az Újszövetségben (pl. Lk. 15.12!), a görög bios, azaz élet kifejezés. Egyrészt tehát ez úgy fordítandó, hogy mindent beledobott, az egész megélhetését. De aki az egész megélhetését adja oda, az valójában az életét adja oda. Az özvegy tehát nem csak két fillért dobott a perselybe hálás szívvel, hanem életét helyezte hálából a mennyei Atya kezébe. A két fillér ezt jeleníti meg...

Ami azzal szembesíti a tanítványokat, minden olvasót, és bennünket is, hogy kié az élet, kihez tartozik az életünk? Az írástudók lényegében saját kezükben tartják az életük, mert megtehetik. A feleslegből meg adnak. Ez a gazdagság nagy veszélye. Az özvegy visszaadja az életét Istennek, mert úgysem tudná megtartani. Ezért mondja Jézus, hogy

odaadta mindenét, de nemcsak a két fillérét, nemcsak az összes pénzt, hanem egész életét, teljes lényét. Mivel koldusszegény, tehetett volna-e mást?

Mire hív bennünket ez? Adjuk el mindenünk, hogy legyünk koldusszegények, mert akkor majd (és csak akkor) helyére kerül a szívünk? Ezt nem kéri Jézus mindig, mindenkitől. Ugyanakkor az özvegy szíve, lelkülete, Istenre szorultsága nélkül senki sem lehet Jézus követője. Hiszen Isten felé, mint az élet forrása és egyedüli fenntartója, egyedüli értelme felé csak az fog fordulni, aki tudja, hogy nélküle semmi. Nélküle szegény, elveszett, koldus. És mindene, amije van, Istentől való ajándék. Pusztá ajándék, pusztá kegyelem az élete, a javai, a családjá, az értelme, a munkája, a vagyona, mindene. De valójában saját jogon semmije sincs. Semmi nem jár neki, semmivel nem büszkélkedhet. Megtört szívű, mindenért hálás ember, még akkor is, ha anyagi értelemben nem szegény. Ő nem a feleslegből ad, hiszen mindene Istené. Ha ad, az annak a mozzanata, hogy egész életét adja vissza Istennek, hálából.

Ezért ha mostanában megaláztak kevélységedben - ne háborogj. Ha kevesebb lett a pénzed, mint volt - ne panaszkodj. Ha úgy érzed, nem értékelnek értéked szerint - gondolkozz el. Ha valaki belegázolt az egódba - ne keseregj. Lehet, hogy mindez annak eszköze, ahogy Isten alázaatra hív? Szabad vagy-e úgy látni ezeket, mint amelyek minden igazságtalanságukkal együtt arra segítenek, hogy elismerd szegénységed? Lehet, hogy Isten elrejtett mindezekben vakamit, talán éppen a szíved megújulásának lehetőségét? Talán éppen ajándék, kegyelem az, ami ellen te keservesen harcolsz? Bennünket, modern és bőségben élő keresztényeket Isten gyakran ilyen utakon, és nem az anyagiakon keresztül vezet rászorultságunk, koldusszegénységünk elismerésére... Ez az út vezethet abba az irányba, hogy az özvegy lelkülete formálódjon bennünk: hogy magunkat adjuk annak, akik bennünket adott, az életünket adjuk hálából annak kezébe, akinek kezéből azt kaptuk.

És ezért jó felidéznünk magunk előtt annak történetét, ahogyan életet kaptunk attól, aki életét adta értünk. Mert igaz szegénységünket, hiányunkat, szükségünket akkor látjuk meg, amikor bátran szemléljük Jézust - a kereszten. Tedd fel a kérdést Jézusnak: miért kerültél ide? Mit keresel itt? Mi közöm van nekem ehhez? És át fogja járni a szíved: az én hiányomra mutat mindez. Koldusszegény, semmije nincs - de az az én szegénységem. Szép ruháktól megfosztott - meztelensége az én Isten előtti meztelenségem. Minden emberi tiszteletből kidaszított, gúnyolt és gyalázott - mindez az én bűneim miatt. Bőséges ítélet alatt - ami engem kellene illessen. Amikor meglátod ebben az Atya szeretetét, hogy érted volt Jézus a kereszten, tudod, hogy semmid sincs. És ugyanakkor érte mindent megkaptál, bocsánatot, istengyermekséget, Isten előtti igazságot, a halált legyőző élet valóságát. Hogyan ne adhatnánk magunkat, életünket hálából annak a kezébe, aki így szeretett minket?!

3. Hogyan adjunk? (adakozásunk szempontjai)

Végül, miután láttuk, hogy a bibliai szakasz elsősorban a szívünkről, és nem az adakozás mennyiségéről szól, a mai vasárnapon, az adakozás vasárnapján, említsük meg a bibliai ihletettséggű adakozás néhány szempontját.

Kálvin János kommentárjában rámutat, hogy ez a szakasz az adakozásra nézve a szegényeket bátorítja, a gazdagokat figyelmezteti. Mivel nem a külső érték a meghatározó Isten előtt, hanem a szív indulata, minden új fénybe kerül. Ezekben a hetekben arra hívjuk gyülekezetünk minden elkötelezett tagját, hogy tegye meg a felajánlását arra nézve, hogy 2016-ban hogyan fogja támogatni Isten munkáját, a gyülekezet életét és misszióját. Mennyire vágyom arra, hogy ez a kérésünk olyan fogadtatásra találjon, ami Istennek kedves! Azaz, hogy legyen ez az időszak mindannyiunk életében a szívünk megvizsgálásának az időszaka. Ne hesseged el ezt magadtól! Se azzal, hogy sokat adsz, se azzal, hogy nincs mit adnod. Bárcsak engednéd, hogy a felajánlásra való felhíváson keresztül Isten beszélhessen veled a pénzedről, és ezen keresztül a szívedről! Megmutatná neked, mi az igazi bőség, és mi a valóságos hiány. Amint kezdedbe veszed a lapot (vagy kinyitod az interneten), amint elolvasod az adakozással kapcsolatos bibliai iránymutatást, Istennel kezdhetsz el beszélgetni. Két dolgot gondolhatunk meg: az egyik, hogy ha úgy adunk, hogy a szívünk mélyén ez nem életünk visszaadásának a mozzanata, a feleslegből adunk. Mondhatom, hogy Istennek nincs szüksége a feleslegünkre, akkor sem, ha az gazdasági értelemben számottevő? Mondhatom, hogy milyen veszély, ha a szívünk helyett adunk pénzt? Ugyanakkor bátorítás azoknak, akiknek hiányuk van. Ne mondjátok, hogy amit ti tudtok adni, az nem számít. Ne vessétek meg azt, amit ti tehettek - ha szívetek hálásan az Úré. Adjátok oda a keveset - és kérjétek, hogy Isten csodát tegyen azzal.

Ahogy mi, mint a gyülekezet tagjai tervezünk, imádkozunk, és adományainkról döntést hozunk, Isten tud beszélni mindannyiunk szívével, hogy megújítsa, megfrissítse iránta való szeretetünket. ÁMEN!

(Lovas András)